

ISSN (Print) 2616-7174
ISSN (Online) 2663-2500

Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінің

ХАБАРШЫСЫ

BULLETIN

of L.N. Gumilyov
Eurasian National University

ВЕСТНИК

Евразийского национального
университета имени Л.Н. Гумилева

ЖУРНАЛИСТИКА сериясы

JOURNALISM Series

Серия **ЖУРНАЛИСТИКА**

№3(128)/2019

1995 жылдан бастап шығады

Founded in 1995

Издается с 1995 года

Жылына 4 рет шығады

Published 4 times a year

Выходит 4 раза в год

Нұр-Сұлтан, 2019

Nur-Sultan, 2019

Нур-Султан, 2019

Бас редакторы **Қайрат Сак**

филология ғылымдарының кандидаты, профессор (Қазақстан)

Бас редактордың орынбасары **Айтмұханбет Есдәулетов** *ф.ғ.канд., доцент (Қазақстан)*

Бас редактордың орынбасары **Гүлнар Кендірбай** *PhD (АҚШ)*

Редакция алқасы

Алдабергенов Қырықбай	Т. ғ. д., проф. (Қазақстан)
Асанов Қойлыбай	Ф. ғ. д., проф. (Қазақстан)
Әбдіманов Өмірхан	Ф. ғ. д., проф. (Қазақстан)
Әбішева Вера	Ф. ғ. д., проф. (Қазақстан)
Әшірбекова Гүлмира	Ф.ғ.к., доцент (Қазақстан)
Браун Михаил	PhD, проф. (АҚШ)
Дзялошинский Иосиф	Ф. ғ. д., проф. (Ресей)
Жақып Бауыржан	Ф. ғ. д., проф. (Қазақстан)
Жусупова Алматы	ф.ғ.к., доцент (Қазақстан)
Ирназаров Кудрат	Т. ғ. д., проф. (Өзбекстан)
Корконосенко Сергей	Саяси ғ. д., проф. (Ресей)
Қара Әбдіуақап	Т. ғ. д., проф. (Түркия)
Қозыбаев Сағымбай	Т. ғ. д., проф. (Қазақстан)
Лебедева Татьяна	Ф. ғ. д., проф. (Франция)
Нұртазина Роза	Саяси ғ. д., проф. (Қазақстан)
Омашев Намазалы	Ф. ғ. д., проф. (Қазақстан)
Ризун Владимир	Ф. ғ. д. проф. (Украина)
Саид Агил бин Шех	PhD, проф. (Малайзия)
Саудбай Мадияр	PhD, проф. (Қазақстан)
Сердәлі Бекжігіт	Ф. ғ. к., проф. м.а. (Қазақстан)
Тахан Серік	Т. ғ. д., проф. (Қазақстан)
Тоқтағазин Мұратбек	Ф. ғ. к., проф. м.а. (Қазақстан)
Халилов Әбдіғани	PhD, проф. (Қырғызстан)
Ченгел Хулия Касапоғлы	PhD, проф. (Түркия)
Шайхитдинова Светлана	Филос.ғ.д., проф. (Ресей)
Шалахметов Ғаділбек	Халықаралық Еуразиялық телевидение және радио академиясының академигі (Қазақстан)
Шестеркина Людмила	Ф. ғ. д., проф. (Ресей)
Шульцман Петр	Өнертану ғ. к., доцент (Қазақстан)

Жауапты редактор, компьютерде беттеген: Илияс Құрманғалиев

Жауапты хатшы: Гүлжазира Ертасова

Редакцияның мекенжайы: 010008, Қазақстан, Нұр-Сұлтан қ., Қ.Сәтбаев к-сі, 2, 402 каб.

Тел.: +7(7172) 709-500 (ішкі 31413) E-mail: vest_journalism@enu.kz

Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінің Хабаршысы. ЖУРНАЛИСТИКА сериясы

Меншіктенуші: ҚР БЖҒМ «Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті» ШЖҚ РМК.

ҚР Ақпарат және коммуникациялар министрлігінде 27. 03. 2018 ж. №16995-Ж тіркеу куәлігімен тіркелген.

Мерзімділігі: жылына 4 рет. Тиражы: 25 дана.

Типографияның мекенжайы: 010008, Қазақстан, Нұр-Сұлтан қ., Қажымұқан к-сі, 13/1,

тел.: +7(7172) 709-500 (ішкі 31413)

© Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті

Editor-in-Chief **Kairat Sak**
Candidate of Philology, Professor (Kazakhstan)

Deputy Editor-in-Chief **Aitmukhanbet Yesdauletov** *Candidate of Philology, Associate Professor (Kazakhstan)*
Deputy Editor-in-Chief **Gulnar Kendirbai** *PhD, Professor (USA)*

Editorial board

Aldabergenov Kyrykbai	Doctor of Historical Sciences, Prof. (Kazakhstan)
Asanov Koilybay	Doctor of Philology, Prof. (Kazakhstan)
Abdimanov Omirkhan	Doctor of Philology, Prof. (Kazakhstan)
Abisheva Vera	Doctor of Philology, Prof. (Kazakhstan)
Ashirbekova Gulmira	Candidate of Philology, Assoc. Prof. (Kazakhstan)
Brown Michael	PhD, Prof. (USA)
Dzyaloshinski Iosif	Doctor of Philology, Prof. (Russia)
Jakyp Baurjan	Doctor of Philology, Prof. (Kazakhstan)
Zhussupova Almatay	Candidate of Philology, Assoc. Prof. (Kazakhstan)
Irnazarov Kudrat	Candidate of Philology, Assoc. Prof. (Uzbekistan)
Korkonosenko Sergei	Doctor of Political Sciences, Prof. (Russia)
Kara Abdulvahap	Doctor of Historical Sciences, Prof. (Turkey)
Kozybayev Sagymbai	Doctor of Historical Sciences, Prof. (Kazakhstan)
Lebedeva Tatiana	Doctor of Philology, Prof. (France)
Nurtazina Roza	Doctor of Political Sciences, Prof. (Kazakhstan)
Omashev Namazaly	Doctor of Philology, Prof. (Kazakhstan)
Rizun Volodymyr	Doctor of Philology, Prof. (Ukraine)
Syed Agil bin Shekh	PhD, Prof. (Malaysia)
Saubayev Madiyar	PhD, Prof. (Kazakhstan)
Bekzhigit Serdaly	Candidate of Philology, Assoc. Prof. (Kazakhstan)
Takhan Serik	Doctor of Historical Sciences, Prof. (Kazakhstan)
Toktagazin Muratbek	Candidate of Philology, Assoc. Prof. (Kazakhstan)
Khalilov Abdygani	PhD, Prof. (Kyrgyzstan)
Çengel Hülya Kasapoglu	PhD, Prof. (Turkey)
Shaikhitdinova Svetlana	Doctor of Philosophy, Prof. (Russia)
Shalakhmetov Ghadilbek	Academician of the International Eurasian Academy of Television and Radio (Kazakhstan)
Shesterkina Ludmila	Doctor of Philology, Prof. (Russia)
Shultsman Petr	Candidate of Art, Assoc. Prof. (Russia)

Executive editor, computer layout: Ilyas Kurmangalyev

Executive Secretary: Guljazira Yertasova

Editorial address: 2, K.Satpayev str., of.402, Nur-Sultan, Kazakhstan, 010008

Tel.: +7(7172) 709-500 (ext. 31413) E-mail: vest_journalism@enu.kz

Bulletin of L.N. Gumilyov Eurasian National University. JOURNALISM Series

Owner: Republican State Enterprise in the capacity off economic conduct «L.N. Gumilyov Eurasian National University», Ministry of Education and Science of the Republic of Kazakhstan.

Registered by Ministry of Information and Communication of the Republic of Kazakhstan.

Registration certificate No 16995-Ж from 27.03. 2018.

Periodicity: 4 times a year Circulation: 25 copies

Address of printing house: 13/1, Kazhimukan str., Nur-Sultan, Kazakhstan 010008; tel.: +7(7172) 709-500 (ext.31413)

Главный редактор **Кайрат Сак**
кандидат филологических наук, профессор (Казахстан)

Зам. главного редактора **Айтмуханбет Есдаuletов** к.ф.н., доцент (Казахстан)
Зам. главного редактора **Гульнар Кендирбай** PhD (США)

Редакционная коллегия

Алдабергенов Кырыкбай	Д. ист. н., проф. (Казахстан)
Асанов Койлыбай	Д. ф. н., проф. (Казахстан)
Абдиманов Омирхан	Д. ф. н., проф. (Казахстан)
Абишева Вера	Д. ф. н., проф. (Казахстан)
Аширбекова Гульмира	К. ф. н., доцент (Казахстан)
Браун Михаил	PhD, проф. (США)
Дзялошинский Иосиф	Д. ф. н., проф. (Россия)
Жакып Бауыржан	Д. ф. н., проф. (Казахстан)
Жусупова Алматай	К. ф. н., доцент (Казахстан)
Ирназаров Кудрат	Д. ист. н., проф. (Узбекистан)
Корконосенко Сергей	Д. полит. н., проф. (Россия)
Кара Абдиуакап	Д. ист. н., проф. (Турция)
Козыбаев Сагимбай	Д. ист. н., проф. (Казахстан)
Лебедева Татьяна	Д. ф. н., проф. (Франция)
Нуртазина Роза	Д. полит. н., проф. (Казахстан)
Омашев Намазалы	Д. ф. н., проф. (Казахстан)
Ризун Владимир	Д. ф. н., проф. (Украина)
Саид Агил бин Шех	PhD, проф. (Малайзия)
Саудбай Мадияр	PhD, проф. (Казахстан)
Сердали Бекжигит	К. ф. н., асс. проф. (Казахстан)
Тахан Серик	Д. ист. н., проф. (Казахстан)
Токтагазин Муратбек	К. ф. н., асс. проф. (Казахстан)
Халилов Абдигани	PhD, проф. (Киргизстан)
Ченгел Хулия Касапоглу	PhD, проф. (Турция)
Шайхитдинова Светлана	Д. филос. н., проф. (Россия)
Шалахметов Гадильбек	Академик Международной Евразийской академии телевидения и радио (Казахстан)
Шестеркина Людмила	Д. ф. н., проф. (Россия)
Шульцман Петр	К. н. искусств., доцент (Казахстан)

Ответственный редактор, компьютерная верстка: Ильяс Курмангалиев

Ответственный секретарь: Гульжазира Ертасова

Адрес редакции: 010008, Казахстан, г. Нур-Султан, ул. К.Сатпаева, 2, каб. 402

Тел.: (7172) 709-500 (вн. 31413) E-mail: vest_journalism@enu.kz

Вестник Евразийского национального университета имени Л.Н. Гумилева. Серия ЖУРНАЛИСТИКА
Собственник: РГП на ПХВ «Евразийский национальный университет имени Л.Н. Гумилева» МОН РК.
Зарегистрирован Министерством информации и коммуникаций РК под номером №16995-Ж от 27. 03. 2018 г.
Периодичность: 4 раза в год
Тираж: 25 экземпляров.
Адрес типографии: 010008, Казахстан, г. Нур-Султан, ул. Кажымукана, 13/1, тел.: (7172) 709-500 (вн.31413)

Мазмұны

БАҚ ЖӘНЕ ҚОҒАМ

- Алдабергенов Қ.М.* Қазақ жеріндегі жаппай ашаршылық және репрессия жылдарындағы баспасөз **8-13**
- Дүйсебай Д., Тасплатова Р.* Спорт журналистерін кәсіби деңгейде дайындау мәселелері **14-21**
- Трофимова Г.Н., Петров Г.П., Барабаш В.В.* Билингвалды медиакөңістіктегі Саха-Якутияның этнобағытталған журналистикасы **22-38**
- Шындалиева М.Б., Саркенова Қ.Қ.* Журналистика, филология мамандықтары оқу бағдарламасын дайындаудағы өзекті мәселелер **39-44**

ЖАҢА МЕДИА

- Амангелдиева Г.С., Сақ Қ.Ө.* Сандық журналистиканың қалыптасуы және өзгермелі көкжиектері **45-52**
- Маулет Зүлкәпіл, Тоқтарбай Б.* Ақпараттық жаңа технология және дәстүрлі журналистика **53-60**

ТЕЛЕРАДИОЖУРНАЛИСТИКА

- Есенбекова Ұ.М.* Трансмедиалық баяндаудың тұжырымын зерттеудегі теориялық ұстанымдар **61-66**
- Сулейменова А.Э., Жусупова А.М.* Жергілікті қауымдастық аудиториясына аймақтық теледидардың мәдени әсер ету нысаны **67-72**

Contents

THE MEDIA AND SOCIETY

<i>Aldabergenov K.M.</i> Press In Time of Mass Famine and Repression In Kasakh Land	8-13
<i>Duisebay D., Taspolatova R.</i> Issues of Professional Training of Sports Journalists	14-21
<i>Trofimova G.N. , Petrov G.P., Drum V.V.</i> Ethno-oriented Journalism in the Bilingual Media Space of Sakha-Yakutia	22-38
<i>Shindalieva M.B., Sarekenova K.K.</i> Actual Problems of the Curriculum of Journalism and Philology Specialties	39-44

NEW MEDIA

<i>Amangeldiyeva G.S., Sak K.O.</i> The Formation and the Changing Horizons of Journalism Digital	45-52
<i>Maulet Zulkapil, Toktarbai B.</i> Information Technology and Traditional Journalism	53-60

TELERADIOJOURNALISTIKA

<i>Yessenbekova U.M.</i> Theoretical Bases of Concept Development Transmedia Storytelling	61-66
<i>Suleimenova A.E., Zhusupova A.M.</i> A regional Television Like an Object of Culture Influent to Local Community	67-72

Содержание

СМИ И ОБЩЕСТВА

<i>Алдабергенов К.М.</i> Печать Казахстана в годы голодомора и политических репрессий	8-13
<i>Дуйсебай Д., Тасполатова Р.</i> Вопросы профессиональной подготовки спортивных журналистов	14-21
<i>Трофимова Г.Н., Петров Г.П., Барабаиш В.В.</i> Этноориентированная журналистика в билингвальном медиапространстве Саха-Якутии	22-38
<i>Шындалиева М.Б., Саркенова К.К.</i> Актуальные проблемы учебной программы факультетов журналистики и филологии	39-44

НОВЫЕ МЕДИА

<i>Амангелдиева Г.С., К.О. Сак</i> Формирование и меняющиеся горизонты цифровой журналистики	45-52
<i>Маулет Зулъкапил, Токтарбай Б.</i> Информационные технологии и традиционная журналистика	53-60

ТЕЛЕРАДИОЖУРНАЛИСТИКА

<i>Есенбекова У.М.</i> Теоретические основы разработки концепции трансмедиа сторителлинга	61-66
<i>Сулейменова А.Э., Жусупова А.М.</i> Региональное телевидение как объект культурного воздействия на аудиторию местного сообщества	67-72

XFTAP 19.01.07

М.Б. Шындалиева¹, Қ.Қ. Саркенова²

Л.Н. Гумилев ат. Еуразия ұлттық университеті, Нұр-Сұлтан, Қазақстан
(E-mail: ¹mendigul@list.ru, ²sareke.kk@gmail.com)

Журналистика, филология мамандықтарының оқу бағдарламасын дайындаудың өзекті мәселелері

Андатпа. Мақалада жоғары оқу орындарының академиялық еркіндігі, қазіргі уақытта кадрларды даярлау барысы мамандықтар жіктеуішіне сәйкес жүргізілетіні, жаңа классификаторға сәйкес кадрларды даярлау бағытының лицензияланатыны туралы айтылады. Жоғары білім сапасын бағалау аккредиттеу тетігі, олардың регламенттері, жоғары оқу орындарының академиялық еркіндігі туралы да жазылған. Филология және журналистика мамандықтары бір-біріне жақын мамандықтар болғандықтан жаһандану кезеңінде журналистика, массмедиа технологиясы мен филология салаларындағы мамандардың бәсекеге қабілеттілігін арттыруға бағытталған ортақ журналист-филолог мамандығының бағдарламасын жасау қажеттігі жан-жақты талданған.

Мақала болашақ журналистерді даярлау үрдісінде филологиялық пәндерді тереңдетіп оқытудың қажеттілігіне де арналған, себебі студенттер сөзді пайдаланудың тәсілдерін жақсы меңгеріп қана қоймай, болашақ журналистің жалпы мәдени өресінің жоғары болуы қажет екені айтылады.

Түйін сөздер: журналистика, филология, бағдарлама, академия, бағыт, дербестік.

DOI: <https://doi.org/10.32523/2616-7174-2019-128-3-39-44>

ҚР Парламенті Сенатының пленарлық отырысында депутаттар «Жоғары оқу орындарының академиялық және басқарушылық дербестігін кеңейту мәселелері бойынша ҚР кейбір заңнамалық актілеріне өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» заң қабылданғаны біршама уақыт өтті. Аталған заң жобасы бұрынғы Мемлекет басшысының Қазақстан халқына Жолдауында белгіленген міндеттерді орындау үшін әзірленген болатын. Заң жобасының негізінде ұлттық «100 нақты қадам» жоспарының 78 қадамын жүзеге асыруды қолға алды. Назарбаев университетінің тәжірибесін ескере отырып, жоғары оқу орындарының академиялық және басқарушылық дербестігін кезең-кезеңмен кеңейту көзделген. Жалпы аталған өзгерістер ЖОО қызметінің үш негізгі бағытын реттейді. Біріншісі - академиялық, екіншісі - басқарушылық, үшіншісі - қаржылық.

Академиялық дербестік бойынша мына жайттарды ескерген жөн сияқты. Академиялық еркіндік - бұл оқу сапасын арттыру бағдарламаларының мазмұнын дербес анықтау бойынша жоғары оқу орындарына өкілеттік беру. Бұл жаңа экономикаға көшу жағдайында, білікті кадрлар мен жаңа мамандықтарға деген қажеттілік одан сайын артып келе жатқан маңызды. Біз бүгінгі күні жоғары білім беру еңбек нарығы талап ететін сын - қатерлерге жедел жауап бере алмайтынын мойындаймыз.

Біріншіден, заң жобасы жоғары оқу орындарының академиялық еркіндігін 65% - дан 85% - ға дейін кеңейтуді ұсынады. Бұл үшін жоғары оқу орындарына білім беру бағдарламаларын дербес әзірлеу бойынша өкілеттіктер беріледі. Осылайша, даад бағдарламасының әрбір мамандық бойынша әзірленетін жоғары оқу орны өз бетінше бағдар жасай отырып, еңбек нарығына ұсынады. Аталған білім беру бағдарламаларын есепке алу және ақпарат алу үшін бірыңғай ақпараттық білім беру жүйесі арқылы білім беру бағдарламаларының тізілімін енгізу қарастырылған.

Екіншіден, қазіргі уақытта кадрларды даярлау мамандықтар жіктеуішіне сәйкес жүргізіледі. Онда 600-ден астам мамандық бар, олардың көбі бүгінде еңбек нарығы үшін өзекті емес. Кадрлардың еңбек нарығының қажеттіліктеріне сәйкес келмеуі де жоғары және жоға-

ры оқу орнынан кейінгі білім беру мамандықтарының жіктеуішіне жаңа мамандықтарды енгізудің ұзақ процестеріне байланысты. Бұл процесс алты айдан бір жылға дейін созылады. Білім беру бағдарламаларына көшу үшін сыныптауыштың құрылымын өзгерту қажет.

Үшіншіден, бұрын мамандығы лицензияланған болса, енді жаңа классификаторға сәйкес кадрларды даярлау бағыты лицензияланатын болады. Басқаша айтқанда, жоғары оқу орны кадрларды даярлаудың нақты бағыты бойынша лицензия алады, оның шеңберінде білім беру бағдарламаларын өз бетінше әзірлейді және жүзеге асырады.

Төртіншіден, жоғары білім сапасын бағалау аккредиттеу тетігі арқылы жүргізіледі. Бүгінде Қазақстанда аккредиттеу агенттіктерінің тізіліміне онға жуық агенттік кіреді. Оның ішінде бес қазақстандық және үш шетелдік агенттік бар және олардың ережелері халықаралық стандарттар негізінде әзірленгені белгілі. Сондай-ақ елде қазақстандық және шетелдік аккредиттеу агенттіктері арасында бәсекелестік орта пайда бола бастады. Басқарушылық дербестікке қатысты ол жоғары оқу орындарының академиялық еркіндігінің кеңеюі жоғары оқу орындарын басқару жүйесінің өзгеруімен тығыз байланысты.

Филология және журналистика мамандықтары бір-біріне жақын мамандықтар. Біз жаһандану кезеңінде журналистика мен филология салаларындағы мамандардың бәсекеге қабілеттілігін арттыруға бағытталған бағдарлама жасауды жөн деп таптық.

«Журналист-филолог» білім беру бағдарламасының жобасын жасап, зерттеулер жүргізе отырып олардың мазмұнын жетілдіруді жұмыс берушілердің белсенді қатысуымен, еңбек нарығының негізгі нақты, қазіргі заманғы талаптарына сәйкес мазмұнды қайта құрылымдау жүргізуге талпыныс жасадық. Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінің Журналистика және саясаттану факультетінде «Халықаралық журналистика», «Интернет журналистика», «Әскери журналистика», «Спорт журналистикасы» т.б. оқу бағдарламаларының жобасы жасалды.

Қазіргі уақытта Л.Н.Гумилев атындағы ЕҰУ-дің филология факультетінде де білім беруді трансформациялау мақсатында жаңа білім беру траекторияларын енгізуге белсенді түрде кірісуде. Филология факультеті жұмысының басым бағыттары жақын болашақта ЖОО-да филологиялық білім беруді трансформациялау, жаңа оқу бағдарламаларды жасау, білім беру сапасын одан әрі арттыру, интернационалдандыру және қосымша білім беру бағдарламаларының неғұрлым икемді жүйесін дамытуды қолға алып жатыр.

«Журналист-филолог» білім беру оқу бағдарламасын жасау бүгінгі күннің талабы. Оның бірінші себебі, журналист сөзбен жұмыс істейді, бұл оның басты кәсіби құралы. «Филология» сөзі – тіл мен стилистика саласы және адамзаттың рухани мәдениетін ғана емес тіл білімі, әдебиеттану, мәтінтану, деректану т. б. пәндердің жиынтығы дегенді білдіреді. Филология (гр. *Philologia* сөзге құмарлық) - жазба ескерткіштерді тілдік және стилистикалық жағынан талдау арқылы адамзаттың рухани мәдениетін зерттейтін тіл білімі, әдебиеттану, мәтінтану, деректеметану, палеография т.б. гуманитарлық пәндердің жиынтығы. Мәтін филологияның алғашқы нақты негізі болды, оның дамуына философия елеулі ықпал етті [1, 345 б.]. Сондықтан, кез келген бейіндегі журналистика факультеттерінде филологиялық пәндерді тереңдетіп оқыту қажет екені баршымызға аян.

Журналистерге арнайы білім беру қажет пе, әлде білімнің тар саласында, мысалы, экономика, саясат, медицина, экология және т. б. кәсіпқой болу жеткілікті дейтін пікірлер ара-тұра айтылып жүр және жақсы журналист болу үшін, интернет - журналистиканы меңгерсе жеткілікті деген біржақты пікір бар екені де жасырын емес.

Журналист пен филолог маманын дайындаудағы басты мақсаты - сауатты және түсінікті сөйлеу және жазу, өз ойын кәсіби және дәлелді баяндау, ұсынатын деректер мен құбылыстарды талдау үшін жақсы гуманитарлық және жалпы мәдени дайындық та қажет етеді. Осындай дайындық толық және жан-жақты болуы үшін журналистика мен филология мамандарын дайындау қажет деп ойлаймыз.

Журналистерге филология пәндерін тереңдетіп оқытудың маңызы зор. Журналистика мамандығында оқытын студенттерге стилистика, әдеби редакциялау курстарын ғана емес, сонымен қатар оқу жоспарларындағы қазіргі оқу сағаты қысқартылған қазақ тілінің салаларын терең меңгерудің маңызы зор. Сөйлеу мәдениетінде қателіктер өте көп кездеседі, атап айтқанда, БАҚ қызметкерлерінде жиі кездесетін екпін қоюдағы, сөз формасының түзілуінде, ой-пікірдің бір түрлілігі мен мәнерлеп сөйлегенде қазақ тіліндегі кейбір әріптерді дұрыс дыбыстай алмайтындар қатары көбейіп келеді. Әрбір болашақ журналист сөзге құлақ түру керек, оны шебер және кәсіби түрде пайдалана білуі шарт. Журналистің ең көп жіберетін қателігі қазақ тілінің заңдылықтарын терең білмеуінен туындайды. Зерттеуші Наталья Ярыгина: «Филология факультетінде мамандану барысында алынған журналистік білім көп қырлы сипатқа ие болады, білім алушының филологиялық мәдениетін қалыптастыруға және студенттердің рухани әлеміне жақын журналистика бойынша арнайы курстар оқыту арқылы, олардың шығармашылыққа, өзін-өзі дамытуға деген қызығушылығын оятуға мүмкіндік береді»[2, 56 б.], -деген пікір орынды.

Отандық журналистиканың ұлттық ерекшелігі, бұл шығармашылық мамандық және журналистиканың тарихи және органикалық байланыста болуы үшін филологияны тереңдетіп оқыту керек. Тек жазушы ғана емес, сондай - ақ тамаша журналист және публицист болған Ф. М. Достоевский: «Сөз - бұл жетекші іс»[3, 78 б.], - деген пікір айтады. Сондықтан журналисттер мен филология оқу бағдарламасын жасауда әдебиеттің тарихы, теориясымен қатар отандық журналистиканың тарихы, теориясы бойынша пәндер тең дәрежеде енгізілуі тиіс. Бұл студенттердің білімін, олардың ана тіліндегі сапалы мәтіндермен танысуы мен жұмыс істеуіне, болашақ журналистердің кәсіби дайындық деңгейін жоғарылатудың бірден-бір жолы болмақ.

«Журналистика» мен «Филология» оқу бағдарламасын жасау барысында журналистика мен филология пәндерінің тепе-теңдігі сақталады. Дәстүрлі журналист мамандарын дайындау барысындағы міндетті пәндер «Журналистикаға кіріспе», «Журналистика жанрлары мен пішіндері», «Қазақ баспасөзінің тарихы», «Әдеби редакциялау және стилистика», «БАҚ заңнамасы және этикасы» т.б. пәндер міндетті түрде оқытылады. Сонымен қоса филологиялық пәндер де оқу жоспраның 50 пайызын құрайды. Журналист-филолог оқу бағдаламасына отандық әдебиет тарихының барлық кезеңдерімен қоса, тіл білімінің барлық салалары қамтылуы тиіс. Әдебиет пен тіл психологиялық, адамгершілік-философиялық және этикалық мәселелерді қамтиды және ол бұқаралық ақпарат құралдарының болашақ қызметкерлеріне заманауи қоғамдық процестерде бағдарлануға көмектеседі. Әдебиет тарихымыз бен мәдениетімізді бейнелейді десек, оны студент білмей көркем-публицистикалық туындыны жазудың қыр-сырын меңгереді деу қиын.

Журналист пен филолог мамандарға әдебиет пен тіл тарихы мен теориясын оқытуда міндеті түрде студенттерге тарихи-мәдени үрдістің заңдылықтары туралы терең және жүйелі түсінік беру, тіл мен әдебиеттің идеялық-көркемдік байлығын, эстетикалық жетілдірілуін және гуманистік мазмұнын таныстыру өте қажет. Көркем әдебиет - сөздегі заманауи және мәңгілік мәселелерді ұғыну деп түсінсек, практикалық сабақтарда жеке туындыларды талдау кезінде жазушының стилі мен сөзінің өзіндік ерекшелігіне, оның көркемдік шеберлігіне ерекше назар аударылуы тиіс. Бұл әсіресе журналист пен филология студенттер үшін маңызды және сөз меңгерудің жоғары үлгілерімен танысқан кезде, олар өз ой-пікірлерін нақты және сауатты жеткізе білуді үйренеді.

Филология факультеттерін бітірген барлық маман журналист бола алады деп айтуға болмайды. Сондықтан, болашақ маманды даярлаудың сапасы, формасы және әдістері туралы мәселе қазіргі уақытта да өзекті болып қала бермек. Әлбетте, журналистика факультетінің қазіргі заманғы студенттері бұқаралық ақпарат құралдарындағы өзекті тақырыптарды, жаңа медиатеchnологияларды зерттеп белсенді қызмет атқарып жүр.

Журналистика - бұл ақпарат пен репортаж ғана емес. Бұл сараптама. Бұл респонденттермен сұхбаттар мен репортаждар жасаудың қыр-сырын меңгеру бір күннің шеңберіне сыймайды. Журналист ақылды, ойға итермелейтін сұрақ қою үшін білімнің белгілі бір деңгейі ғана емес, сонымен қатар жалпы мәдениеттің де болуы қажет екендігі түсінікті. Соның ішінде, атап айтқанда, филологиялық дайындықсыз жақсы материал жазу оңай емес. Біздің ойымызша, журналистика мен филология мамандығының болашағы зор және бұл оқу бағдарламасы болашақ түлектерді жұмыссыз қалдырмайды.

Бағдарлама барысында қазақ, орыс тілдеріндегі күрделі мәтіндермен жұмыс істей алатын, әдеби редакциялау және мәтінді стильдік жағынан жөндеу, электрондық деректер қорын, сандық кітапханаларды, кітап порталдарын және веб-мұрағаттарды құру дағдыларын меңгерген, әдеби шығармаларды талдау мен интерпретациялаудың түрлі әдістерін практикада қолдана алатын мамандарды дайындауға бағытталған.

«Журналистика» мамандығын бітірген түлектер спичрайтер, телевидение мен радио, газет-журналдарда редактор, корректор, интернет саласында журналист, баспада редактор болып жұмыс істей алады. Алдымен спичрайтер мамандығына тоқталайық.

«Спичрайтер» (ағылш. speech-сөз, writer-автор, жазушы) - қоғаммен байланыс саласындағы маман. Ағылшынның «спичрайтер» сөзі 1990-шы жылдардан бастап қолданыла бастады. Бірақ әлі күнге дейін мемлекеттік қызметте осындай атаумен ресми лауазым жоқ, әдетте бұл мамандықтың қызметкерлерін референт немесе көмекшілер деп атайды. Қазіргі уақытта біздің еліміздегі лауазымды тұлғалардың жанында спичрайтерлер мемлекеттік қызметшілер болып табылады. Президент Әкімшілігінде 40-қа жуық референт (аға және кіші) жұмыс істейді екен. Президенттің көмекшісі қызметін атқарған жеке спичрайтерлер де болады.

Спичрайтердің негізгі міндеті - сөз сөйлеу барынша қызықты және ең жағымды әсер етуі үшін мәтінді жазу. Спичрайтер саясаттанушы, актер, психолог, әдебиетші қабілетін біріктіруі тиіс. Қалай сөйлеу керек екенін анықтау үшін спичрайтер өз клиенттерімен келіс-сөздер жүргізеді және саясаткер немесе бизнесмен өз сөзінде қандай мәселелерді, қандай көзқарасты ұстанғысы келетінін нақтылайды. Осыдан кейін жазбаша жұмыс басталады: маман қаралатын мәселелердің өз көзқарасын баяндайды. Әрине, спичрайтер оның клиентінің сөз сөйлеуін қандай аудитория тыңдайтынын ескереді. Осыған сәйкес ол мәтінді стилистикалық түрде ресімдейді. Мысалы, оны қандай да бір анекдоттармен, мақал-мәтелдермен толықтырады, егер бұл болашақ сөз сөйлеу тақырыбымен сәйкес сабақтасырады. Сөйлеудің нобайы жазылған кезде спичрайтер міндетті түрде мәтінді тапсырыс берушімен келіседі. Маман нақты адам үшін сөз сөйлеуді дайындайды және оның сөйлеу ерекшеліктерін ескеруі, тыңдай білуі тиіс. Келісілгеннен кейін мәтін пысықталады.

«Журналистика» мен «Филология» мамандығында оқитын студент редактор міндетінің қыр сырын толық меңгеруі тиіс. Олар теледидарда, радиода, киноиндустрияда, сондай-ақ кітап баспалары мен мерзімді басылымдарда редакторлық жұмыс істей алады.

Редактор (лат. *gedactus* – ретке келтірілген) - бұл туындыны жариялау үшін іріктейтін немесе автор жазбасын стильдік, грамматикалық жағынан түзетулер енгізетін маман. Ол авторға кемшіліктерді жоюға, акценттерді қоюға, басты ойды білдіруге көмектеседі.

Бұл оқу бағдарламасын тәмамдаған түлектер алғашқыда корректор болып жұмыс істеуі де мүмкін. Корректор (лат. *corrector*-түзетуші) - редактордан кейін мәтінді оқитын маман. Ол өткізіп алған орфографиялық және пунктуациялық, грамматикалық қателерді түзетеді, артық бос сөздерді жөндеп, қателерін түзетеді.

Ұжымдық радио мен телевизиялық шығармашылықта оның барлық қатысушылары бірыңғай редакциялық саясатты анық түсінуі және жүзеге асыруы маңызды. Оған жетудегі негізгі рөл шығармашылық үдеріске белсенді қосылатын маман – редактор болып табылады.

Редактор эфирден тыс жұмыс жасайды. Оның қызметінің басты ерекшелігі-ол басқа хабар жасаушылардың шығармашылық қиялын бағыттайды, регламенттейді, кейде шектейді. Оның негізгі мақсаты қандай да бір хабарда көтерілген мәселені тақырыптық әзірлеу болып табылады, сондықтан ол барлық материалдардың басты тақырыптың айналасында шоғырлануын, көрермен мен тыңдаушының назарын алаңдатпауын қадағалайды. Редакциялау процесі қандай да бір айдардың жоспарын құрудан, кейде тіпті оның атауы мен тұжырымдамасынан басталады. Көптеген жағдайларда редактор өзі бағдарлама авторларын жоспарларға дейін де, материалды жинау кезеңі басталғаннан кейін де іздейді және таңдайды. Ол берілісті дайындаудың технологиялық схемасында дайындық немесе редакторлық деп аталады. Қазіргі заманғы бағдарламалардың көпшілігі авторлардың қатысу арқылы құрылады, сондықтан радио мен телевидение редакторына әртүрлі авторлардың категорияларымен: кадрда немесе микрофонда сөз сөйлеуші авторлармен және сценарийлер мен сценарийлік жоспарларды әзірлеуге қатысатын авторлармен жұмыс істеуге тура келеді.

Сценарлық жоспар бойынша редактор автордың сұхбат немесе әңгімеге дайындық дәрежесін анықтайды. Редактор автордан сұрақтар шеңберін, олардың дәйектілігін тақырыпты ашу немесе оған жаңа, түпнұсқа көзқарасты табу үшін негіз құруы тиіс. Редактор автор сценарийге салған негізгі публицистикалық және көркем идеяларды келесі орындаушылар (кейіпкерлер, жетекші), хабар жасаушылар (режиссер, оператор), көрермендерге бірдей түсінікті болатынына сенімді болуы тиіс. Радио мен ТВ редактордың жұмысында тағы бір кезең - эфирлік редакциялау болуы мүмкін. Мұндай редакциялау қажеттілігі әдетте тікелей репортаждар мен басқа да хабарларда алдын ала жазылусыз пайда болады, онда сценарийлік жоспарда көзделмеген күтпеген жағдайлар болуы мүмкін. Мұндай жағдайларда редактор хабар беру барысында дикторлық мәтінді немесе жүргізуші мәтінін қысқартуды, тез арада өзгерту мәтініне енгізуді, бағдарламаға соңғы минуттардың ақпаратын енгізуді талап етеді. Ақпараттық бағдарламада редактор басқа қызметкерлерге қатысты шығармашылықта ең үлкен құқықтарға және дербестікке ие. Жаңалықтар бағдарламаларында журналистер екі редактормен жұмыс істейді: - редактормен, репортер мен тілшілер арасында жедел материалдарды жинау бойынша міндеттерді бөледі (оны үйлестіруші деп атайды) және шығарушы редактормен. Редактор-үйлестіруші-ақпарат бөлімдеріндегі ең маңызды қызметтердің бірі, барлық бөлім жұмысының жүйке торабы, репортер, операторлар, режиссерлер, монтажерлер қызметін үйлестіретін осы редактор.

Қорыта келгенде айтармыз, «Журналист-филолог» мамандығын дайындау бүгінгі күннің талабы. Бұл білім беру бағдарламасы журналистика саласы үшін бакалавр деңгейдегі маман даярлауға бағытталған. Білім беру бағдарламасын дайындау барысында біліктіліктің ұлттық талаптары мен ҚР Білім және ғылым саласындағы нормативті-әдістемелік құжаттары басшылыққа алынды. Оқу бағдарламасыда білім беру үрдісінің мақсаты, нәтижелері, мазмұны анықталып, бұқаралық ақпарат құралдарының редакцияларына білікті маман даярлауды қамтамасыз етеді.

Әдебиеттер тізімі

- 1 Тіл білімі терминдерінің түсіндірме сөздігі. - Алматы. «Сөздік-Словарь», 2005. - 240 б.
- 2 Ярыгина Н.С. Филологическая культура как показатель качества журналистского образования. // Образование. - 2011. - Т.74. - №20. - С. 15-19.
- 3 Достоевский Ф.М. Философский энциклопедический словарь. / Ред. Е.Ф. Губский, Г.В. Кораблева, В.А. Лутченко. - Москва: Инфра-М, 2003. - 576 с.

М.Б. Шындалиева, К.К. Саркенова

Евразийский национальный университет им. Л.Н. Гумилева, Нур-Султан, Казахстан

Актуальные проблемы учебной программы факультетов журналистики и филологии

Аннотация. Статья посвящена необходимости серьезного изучения филологических дисциплин в процессе подготовки будущих журналистов, так как они должны научиться в совершенстве владеть словом, а также обладать широкой общекультурной эрудицией. В данной статье рассматриваются вопросы подготовки кадров, проводившейся в соответствии с классификатором специальностей, а также лицензирование новых направлений подготовки кадров в соответствии с классификатором. Изучены вопросы механизма аккредитации, оценки качества высшего образования, их регламенты, а также академическая свобода высших учебных заведений. Поскольку филология и журналистика особенно близки друг к другу в период глобализации рассматривается необходимость создания общей специальности «филолог-журналист» с целью развития конкурентоспособности специальностей в области журналистики, массмедиа и филологии.

Ключевые слова: журналист, филолог, программа, академия, дисциплины, проект.

M.B. Shindaliev, K.K. Sarekenova

L.N. Gumilyov Eurasian National University, Nur-Sultan, Kazakhstan

Actual problems of the curriculum of journalism and philology specialties

Abstract. The article is devoted to the need for a serious study of philological disciplines in the training of future journalists, as they must learn to master the word, as well as have a broad general cultural erudition. Academic freedom of higher educational institutions, training conducted in accordance with the classifier of specialties, as well as licensing of new areas of training in accordance with the classifier are considered in this article. The questions of accreditation mechanism, quality assessment of higher education, their regulations, and academic freedom of higher education institutions are studied. Because of Philology and journalism are close to each other, in the period of globalization in the areas of journalism, mass media technology and Philology.

Keywords: journalism, philology, program, academy, direction, freedom.

References

- 1 Til bilimi termindерinin tusindirme sozdigi [Explanatory dictionary of terms of linguistics], («Sozdik-Slovar», Almaty, 2005, 240 p.). [in Kazakh]
- 2 Yarygina N.C. Filologicheskaya kul'tura kak pokazatel' kachestva zhurnalistskogo obrazovaniya [Philological culture as an indicator of the quality of zhournalism education], *Obrazovanie [Education]*, 74(20), P. 15-19. (2011). [in Russian]
- 3 Dostoevskii F.M. Filosofskii yenciklopedicheskii slovar [Philosophical Encyclopedic Dictionary], / Red. E.F. Gubskii, G.V. Korableva, V.A. Lutchenko. (Infra-M, Moscow, 2003, 576 p.). [in Russian]

Авторлар туралы мәлімет:

Шындалиева М.Б. - Журналистика және саясаттану факультетінің профессоры, фил.ғыл. докторы, Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті, Қ.Сәтбаев көш. 2, Нұр-Сұлтан, Қазақстан.

Саркенова Қ.К. - Филология факультетінің профессоры, фил.ғыл. кандидаты, Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті, Қ.Сәтбаев көш. 2, Нұр-Сұлтан, Қазақстан.

Shyndaliyeva M.B. - Doctor of Philology, Professor of the faculty Journalism and Political Science, L.N. Gumilyov Eurasian National University, Satpayev str., Nur-Sultan, Kazakhstan.

Sarekenyova K.K. - Candidate of philological Sciences, Professor of the Philology faculty, L.N. Gumilyov Eurasian National University, Satpayev str., Nur-Sultan, Kazakhstan.

**«Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінің Хабаршысы.
Журналистика сериясы» журналында мақала жариялау ережесі**

1. Журналдың мақсаты. Қазақ баспасөзінің тарихы, журналистиканың теориялық және қолданбалы ғылымдары, қоғаммен қатынасы, көсемсөзі, баспасөз қызметі туралы мұқият тексеруден өткен материалдарды жариялау.

2. Журналда мақаланы жариялаушы автор Ғылыми басылымдар бөліміне (мекенжайы: 010008, Қазақстан, Нұр-Сұлтан қаласы, Қ. Сәтбаев көшесі, 2, Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті, Бас ғимарат, 402 кабинет) қолжазбаның қол қойылған 1 дана қағаз нұсқасын тапсырады және **Word** форматындағы нұсқасын **vest_journalism@enu.kz** электрондық поштасына жіберу қажет. Қағазға басылған мақала мәтіні мен электронды нұсқасы бірдей болулары қажет. Мақаламен бірге автордың жұмыс орнынан **Ілеспе хат** та тапсырылуы қажет. Мақалалар **қазақ, орыс, ағылшын** тілдерінде қабылданады.

3. Авторлардың редакцияға мақалаларды жіберуі «Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінің Хабаршысында» басуға және шет тіліне аударып, қайта басуға келісімін білдіреді. Автор мақаланы редакцияға жіберу арқылы өз туралы мәліметтің дұрыстығына, мақала көшірілмегендігіне (плагиаттың жоқтығына) және басқа да заңсыз көшірмелердің жоқтығына, барлық көшірмелердің, кестелердің, сұлбалардың, иллюстрациялардың тиісті түрде рәсімдеуіне кепілдеме береді.

4. Ұсынылатын мақала көлемі (жекедеректер мен әдебиеттер тізімін қоса):

- мақалалар үшін - 8 ден 16 бетке дейін;
- сын пікірлер (монографияға, кітапқа) және конференция туралы пікір - 6 дан 12 бетке дейін болуы керек.

5. Мақала мәтінінің пішіні:

- Microsoft Word (docx) форматындағы файлда;
- Times New Roman шрифінде;
- жақтау жолағы 2x2x2x2;
- 1 жоларалық интервалы;
- 14 кегл;
- мәтінді жақтау көлеміне сәйкестендіру керек;
- Әрбір азатжол қызыл сызықтан басталуы қажет (1 см шегініс);
- транслитерация **Library of Congress (LC)** жүйесінде жасалуы керек.

Мақаланы құру сұлбасы:

XҒТАР <http://grnti.ru/> - бірінші жолдың сол жақтауында;

Автор(лар) туралы метамәліметтердің мазмұны (Рәсімдеу үлгісі / Образец оформления статьи / Template қараңыз)

Автор(лар)дың аты-жөні – жолдың ортасында қою әріппен жазылады;

Мекеменің толық атауы, қаласы, мемлекеті (егер авторлар әртүрлі мекемелерде жұмыс істесе, онда автордың тегі мен тиісті мекеменің қасында бірдей белгіше қойылады)

Автор(лар)дың E-mail-ы – жақша ішінде (курсивпен);

Мақала атауы – жолдың ортасында (жартылай қоюмен)

Аңдатпа – (100-200 сөз) формуласыз, мақаланың атауын мейлінше қайталамауы қажет; әдебиеттерге сілтемелер болмауы қажет; мақаланың құрылысын (кіріспе, зерттеу әдіснамасы мен әдістемесі, зерттеу нәтижелері, қорытынды) сақтай отырып, мақаланың қысқаша мазмұны берілуі қажет.

Түйін сөздер («Түйін сөздер» сөз тіркесі жартылай қоюмен белгіленеді) (5-8 сөз немесе сөз тіркестері) - Түйін сөздер зерттеу тақырыбын өте дәл бейнелеу керек, сонымен қатар, ақпараттық-ізвестіру жүйелерінде мақаланы жеңіл табуға мүмкіндік беретін мақала мәтінінің терминдерін және де басқа маңызды ұғымдарды қамтуы қажет.

Мақаланың негізгі мәтіні кіріспені, мақсат пен міндеттерді қойылуын, зерттеу тақырыбы бойынша жұмыстардың шолуын, зерттеу әдістерін, нәтижелер/талқылау қорытынды қамтуы қажет (жоларалық интервал - 1, азат жол «қызыл жолдан» - 1 см, беттеу жолағы – еніне сай жасалады.

Кестелер, суреттер – аталғаннан кейін орналастырылады. Әр иллюстрация қасында оның аталуы болуы қажет. Сурет айқын әрі сканерден өтпеген болуы керек.

Мақаладағы формулалар тек мәтінде оларға сілтеме берілсе ғана нөмірленеді.

Жалпы қолданыста бар аббревиатуралар мен қысқартулардан басқаларына міндетті түрде алғаш қолданғанда түсініктеме берілуі қажет.

Қаржылай көмек туралы ақпарат бірінші бетте көрсетіледі.

Әдебиеттер тізімі. Мәтінде әдебиеттерге сілтеме тікжақшаға алынады. Мәтіндегі әдебиеттер тізіміне сілтемелердің нөмірленуі мәтінде қолданылуына қатысты жүргізіледі: мәтінде кездескен әдебиетке алғашқы сілтеме [1, 153 б.] арқылы, екінші сілтеме [2, 185 б.] арқылы т.с.с. жүргізіледі. Мақаланың негізгі мәтініндегі кітапқа сілтеме қолданылған беттерді көрсету керек (мысалы, [1, 45 б.]).

Жарияланбаған еңбектерге сілтемелер жасалмайды. Сонымен қатар, рецензиядан өтпеген басылымдарға да сілтемелер жасалмайды (әдебиеттер тізімін, әдебиеттер тізімінің ағылшынша әзірлеу үлгісін төмендегі мақаланы рәсімдеу үлгісінен қараңыз).

Мақала соңындағы әдебиеттер тізімінен кейін библиографиялық мәліметтер орыс және ағылшын тілінде (егер мақала қазақ тілінде жазылса), қазақ және ағылшын тілінде (егер мақала орыс тілінде жазылса), орыс және қазақ тілінде (егер мақала ағылшын тілінде жазылған болса) беріледі.

Авторлар туралы мәлімет: аты-жөні, ғылыми атағы, қызметі, жұмыс орны, жұмысының мекенжайы, телефоны және e-mail – қазақ, орыс және ағылшын тілінде толтырылады.

6. Қолжазба мұқият тексерілген болуы қажет. Техникалық талаптарға сай келмеген қолжазбалар қайта өңдеуге қайтарылады. Қолжазбаның кейін қайтарылуы, оның журналда басылуына жіберілуін білдірмейді.

7. Электронды корректурамен жұмыс істеу. Ғылыми басылымдар бөліміне түскен мақалалар жабық (анонимді) тексеруге жіберіледі. Эксперттер ұсынылған мақалаға оның жариялау мүмкіндігі, жақсарту қажеттілігі немесе қабылданбауы туралы дәлелді қорытындысын қамтитын жазбаша сын пікір береді. Жарамсыз деп таныған мақала қайтара қарастырылмайды. Мақаланы түзетуге ұсыныс берген жағдайда авторлар үш күн аралығында мақаланың корректурасын жіберу керек. Мақаланың түзетілген нұсқасы мен автордың рецензентке жауабы редакцияға жіберіледі. Оң сын пікірлер алған мақалалар оларды талқылау және басылымға бекіту үшін журналдың редакциялық алқасына ұсынылады.

Журнал жиілігі: жылына 4 рет.

8. Төлемақы. Басылымға рұқсат етілген мақала авторларына келесі реквизиттер бойынша төлем жасау қажет (ЕҰУ қызметкерлері үшін - 4500 теңге; басқа ұйым қызметкерлеріне - 5500 теңге).

Реквизиттері:

1) РГП на ПХВ «Евразийский национальный университет им. Л.Н. Гумилева»

БИН 010140003594
АО «Банк ЦентрКредит»
БИК Банка: КСЖВКЗКХ
KZ978562203105747338
Кбе 16
Кнп 859

2) РГП на ПХВ «Евразийский национальный университет им. Л.Н. Гумилева»

АО «Bank RBK»
БИК Банка: KINCKZKA
ИИК: KZ498210439858161073
Кбе 16
Кнп 859

3) РГП на ПХВ «Евразийский национальный университет им. Л.Н. Гумилева»

АО «ForteBank»
БИК Банка: IRTYKZKA
ИИК: KZ599650000040502847
Кбе 16
Кнп 859

4) РГП на ПХВ «Евразийский национальный университет им. Л.Н. Гумилева»

АО «НародныйБанкКазахстан»
БИК Банка: HSBKKZKX
ИИК: KZ946010111000382181
Кбе 16
Кнп 859

«За публикацию ФИО автора»

Provision on articles submitted to the journal “Bulletin of L.N. Gumilyov Eurasian National University. Journalism Series”

1. Publication of carefully selected original scientific works in the field of journalism, publication of materials devoted to the scientific issues of the direction of historical, theoretical and applied research of journalism, public relations, journalism, publishing.

2. An author who wishes to publish a paper in the journal must submit the paper in one hard copy (printed version), signed by the author, to the scientific publication office (at the address: 010008, the Republic of Kazakhstan, Astana, Satpayev St., 2. The L.N. Gumilyov Eurasian National University, Main Administrative Building, Office 408) and by e-mail vest_journalism@enu.kz in Word format. At the same time, strict compliance between Word-version and the hard copy is required. And also the authors need to submit a cover letter.

Language of publications: Kazakh, Russian, English.

3. Submission of papers to the scientific publication office means the authors’ consent to the right of the Publisher, the L.N. Gumilyov Eurasian National University, to publish papers in the journal and their re-publication in any foreign language. By submitting the text of the paper for publication in the journal, the author guarantees the correctness of all information about themselves, lack of plagiarism and other forms of unauthorized use in the article, proper formulation of all borrowings of text, tables, diagrams, and illustrations.

4. The recommended volume of the paper (including metadata and references):

- for papers – between 8-16 pages;
- for reviews (of monographs, books), reviews on conferences – between 6-12 pages.

5. Text formatting requirements:

- Microsoft Word file format (docx);
- Times New Roman font;
- the size of the fields 2 * 2 * 2 * 2;
- line spacing 1,
- size 14;
- text alignment in width;
- each paragraph beginning with the main line (indent 1 cm);
- transliteration is carried out according to the Library of Congress (LC) system.

Structure of the article:

IASTI <http://grnti.ru/> – first line, left

The content of the metadata about the author (see Рәсімдеу үлгісі / Paper template)

Initials and Surname of the author (s) – center alignment, italics

Full name of the affiliation, city, country (if the authors work in different organizations, you need to put the same icon next to the name of the author and the corresponding organization)

Author’s e-mail (s) – in brackets (italics)

Paper title – center alignment (bold)

Abstract (100-200 words) must not contain formulas or repeat the content of the paper; it must not contain bibliographic references; it must reflect the summary of the paper, preserving the structure of the paper – introduction, methodology and research methods, research results, conclusion.

Key words (the phrase «Keywords» is bold) (5-8 words/word groups). Keywords must be extremely accurate to reflect the subject area of the study, include terms from the text of the paper and other important concepts that make it possible to facilitate and expand the possibilities of finding the paper by means of an information retrieval system).

The main text of the paper must contain an introduction, setting goals and objectives, a review of works on the research topic, research methods, results / discussions conclusion / conclusions – line spacing – 1, «main line» indent – 1 cm, justified alignment.

Tables, figures must be placed after the mention. Each illustration must be followed by the inscription. Figures should be clear, clean, and unscanned. Only those formulas referenced in the text are subjected to numbering.

All abbreviations and shprtenings, with the exception of obviously well-known, must be decoded when first used in the text.

Information about the financial support of the work is indicated on the first page in the form of a footnote.

References. In the text, references are indicated in square brackets. References must be numbered strictly in the order of mention in the text. The first reference in the text to a reference must have the number [1, 153 p.], the second – [2, 185 p.], Etc. The reference to the book in the main text of the article should be accompanied by an indication of the pages used (for example, [1, 45 p.]). Links to unpublished works are not allowed. Undesirable references to unlicensed publications are not recommended (examples of the description of the list of references, descriptions of the list of references in English, see below in the sample article).

At the end of the paper, after the list of references, it is necessary to indicate bibliographic data in Russian and English (if the paper is in Kazakh), in Kazakh and English (if the paper is in Russian) and in Russian and Kazakh (if the paper is in English language).

Information about the authors: last name, first name, patronymic, scientific degree, position, affiliation, full business address, telephone, e-mail – in Kazakh, Russian and English.

6. The manuscript must be carefully verified. Non-compliant manuscripts will be returned for revision. Returning for revision does not mean that the manuscript has been accepted for publication.

7. Work with electronic proofreading. Papers submitted to the Department of Scientific Publications (editing office) are sent for anonymous review. Experts give a written review of the submitted paper with a reasoned conclusion about the possibility of its publication, the need to send for revision or (rejection) of the paper. Papers that have received a negative review are not accepted for reconsideration. Authors should, within three days, send the proofreading of the paper if it is decided to finalize the paper. Corrected versions of papers and the author's response to the reviewer are sent to the editor. Papers with positive reviews are submitted to the editorial board of the journal for discussion and approval for publication.

Periodicity of the journal: 4 times a year.

8. Payment. Authors who have received a positive opinion on publication must pay to the following banking details (for ENU employees – 4,500 KZT, for outside organizations – 5,500 KZT):

Requisites:

- 1) РГП на ПХВ «Евразийский национальный университет им. Л.Н. Гумилева»
БИН 010140003594
АО «Банк ЦентрКредит»
БИК Банка: КСЖВКЗКХ
KZ978562203105747338
Кбе 16
Кнп 859

- 2) РГП на ПХВ «Евразийский национальный университет им. Л.Н. Гумилева»
АО «Bank RBK»
БИК Банка: KINCKZKA
ИИК: KZ498210439858161073
Кбе 16
Кнп 859

- 3) РГП на ПХВ «Евразийский национальный университет им. Л.Н. Гумилева»
АО «ForteBank»
БИК Банка: IRTYKZKA
ИИК: KZ599650000040502847
Кбе 16
Кнп 859

- 4) РГП на ПХВ «Евразийский национальный университет им. Л.Н. Гумилева»
АО «НародныйБанкКазахстан»
БИК Банка: HSBKKZKX
ИИК: KZ946010111000382181
Кбе 16
Кнп 859

«For the publication of the name of the author»

Положение о рукописях, представляемых в журнал «Вестник Евразийского национального университета имени Л.Н. Гумилева. Серия: Журналистика»

1. Цель журнала. Публикация тщательно отобранных оригинальных научных работ в области журналистики, публикации материалов посвященных научным вопросам исторических, теоретических и прикладных исследований журналистики, связи с общественностью, публицистики, издательского дела.

2. Автору, желающему опубликовать статью в журнале, необходимо представить рукопись в твердой копии (распечатанном варианте) в одном экземпляре, подписанном автором, в Отдел научных изданий (по адресу: 010008, Казахстан, г. Астана, ул. Сатпаева, 2, Евразийский национальный университет им. Л.Н. Гумилева, Учебно-административный корпус, каб. 408) и по e-mail vest_journalism@enu.kz. При этом должно быть строго выдержано соответствие между Word-файлом и твердой копией. А также авторам необходимо представить сопроводительное письмо.

Язык публикаций: казахский, русский, английский.

3. Отправление статей в редакцию означает согласие авторов на право Издателя – Евразийского национального университета им. Л.Н. Гумилева – публикации статей в журнале и переиздания их на любом иностранном языке. Представляя текст работы для публикации в журнале, автор гарантирует правильность всех сведений о себе, отсутствие плагиата и других форм неправомерного заимствования в рукописи, надлежащее оформление всех заимствований текста, таблиц, схем, иллюстраций.

4. Рекомендованный объем (включая метаданные и список литературы):

- для статей – от 8 до 16 страниц;
- для рецензий (на монографии, книги), отзывов о конференциях – от 6 до 12 страниц.

5. Требования к форматированию текста:

- формат файла Microsoft Word (docx); – шрифт Times New Roman;
- размер полей 2*2*2*2; – междустрочный интервал 1; – кегль 14;
- выравнивание текста по ширине;
- каждый абзац должен начинаться с красной строки (отступ 1 см);
- транслитерация осуществляется по системе Library of Congress (LC).

Схема построения статьи:

ГРНТИ <http://grnti.ru/> – первая строка, слева

Содержание метаданных об авторе (см. Рәсімдеу үлгісі / Образец оформления статьи / Template)

Инициалы и фамилия автора(ов) – выравнивание по центру (жирным)

Полное наименование организации, город, страна (если авторы работают в разных организациях, необходимо поставить одинаковый значок около фамилии автора и соответствующей организации)

E-mail автора(ов) – в скобках (начертание курсивом)

Название статьи – выравнивание по центру (начертание полужирным)

Аннотация (100-200 слов) не должна содержать формулы, по содержанию повторять название статьи; не должна содержать библиографические ссылки; должна отражать краткое содержание статьи, сохраняя структуру статьи – введение, методологию и методику исследования, результаты исследования, заключение.

Ключевые слова (словосочетание «Ключевые слова» выделяется полужирным) (5-8 слов/словосочетаний). Ключевые слова должны предельно точно отражать предметную область исследования, включать термины из текста статьи и другие важные понятия, позволяющие облегчить и расширить возможности нахождения статьи средствами информационно-поисковой системы).

Основной текст статьи должен содержать введение, постановку цели и задач, обзор работ по теме исследования, методы исследования, результаты/обсуждение, заключение/выводы – межстрочный интервал – 1, отступ «красной строки» – 1 см, выравнивание по ширине.

Таблицы, рисунки необходимо располагать после упоминания. С каждой иллюстрацией должна следовать надпись. Рисунки должны быть четкими, чистыми, несканированными. В статье нумеруются лишь те формулы, на которые по тексту есть ссылки.

Все аббревиатуры и сокращения, за исключением заведомо общеизвестных, должны быть расшифрованы при первом употреблении в тексте.

Сведения о финансовой поддержке работы указываются на первой странице в виде сноски.

Список литературы. В тексте ссылки обозначаются в квадратных скобках. Ссылки должны быть пронумерованы строго по порядку упоминания в тексте. Первая ссылка в тексте на литературу должна иметь номер [1, 153 с.], вторая - [2, 185 с.] и т.д. Ссылка на книгу в основном тексте статьи должна сопровождаться указанием использованных страниц (например, [1, 45 с.]). Ссылки на неопубликованные работы не допускаются. Нежелательны ссылки на нецензурируемые издания (примеры описания списка литературы, описания списка литературы на английском языке см. ниже в образце оформления статьи).

В конце статьи, после списка литературы, необходимо указать библиографические данные на русском и английском языках (если статья оформлена на казахском языке), на казахском и английском языках (если статья оформлена на русском языке) и на русском и казахском языках (если статья оформлена на английском языке).

Сведения об авторах: фамилия, имя, отчество, научная степень, должность, место работы, служебный адрес, телефон, e-mail – на казахском, русском и английском языках.

6. Рукопись должна быть тщательно выверена. Рукописи, не соответствующие техническим требованиям, будут возвращены на доработку. Возвращение на доработку не означает, что рукопись принята к опубликованию.

7. Работа с электронной корректурой. Статьи, поступившие в Отдел научных изданий (редакция), отправляются на анонимное рецензирование. Эксперты дают письменную рецензию на представленную статью с мотивированным заключением о возможности ее опубликования, необходимости направить на доработку или (отклонении) статьи. Статьи, получившие отрицательную рецензию, к повторному рассмотрению не принимаются. Авторам в течение трех дней необходимо отправить корректуру статьи в случае принятия решения о доработке статьи. Исправленные варианты статей и ответ автора рецензенту присылаются в редакцию. Статьи, имеющие положительные рецензии, представляются редколлегии журнала для обсуждения и утверждения для публикации.

Периодичность журнала: 4 раза в год.

8. Оплата. Авторам, получившим положительное заключение к опубликованию, необходимо произвести оплату по следующим реквизитам (для сотрудников ЕНУ – 4.500 тенге, для сторонних организаций – 5.500 тенге):

Реквизиты:

- 1) РГП на ПХВ «Евразийский национальный университет им. Л.Н. Гумилева»
БИН 010140003594
АО «Банк ЦентрКредит»
БИК Банка: КСЖВКЗКХ
KZ978562203105747338
Кбе 16
Кнп 859

- 2) РГП на ПХВ «Евразийский национальный университет им. Л.Н. Гумилева»
АО «Bank RBK»
БИК Банка: KINCKZKA
ИИК: KZ498210439858161073
Кбе 16
Кнп 859

- 3) РГП на ПХВ «Евразийский национальный университет им. Л.Н. Гумилева»
АО «ForteBank»
БИК Банка: IRTYKZKA
ИИК: KZ599650000040502847
Кбе 16
Кнп 859

- 4) РГП на ПХВ «Евразийский национальный университет им. Л.Н. Гумилева»
АО «НародныйБанкКазахстан»
БИК Банка: HSBKKZKX
ИИК: KZ946010111000382181
Кбе 16
Кнп 859

«За публикацию ФИО автора»

Редактор: **Қайрат САҚ**
Жауапты редактор: **Ілияс Құрманғалиев**
Жауапты хатшы: **Гүлжазира ЕРТАСОВА**

Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінің
ХАБАРШЫСЫ. Журналистика сериясы.
- 2019. - 3 (128). - Нұр-Сұлтан: ЕҰУ. - 82 бет.
Шартты б.т. - 12,5   Таралымы - 25 дана

Мәтін мазмұнына типография жауап бермейді.

Редакция мекенжайы: 010008, Қазақстан Республикасы,
Нұр-Сұлтан қаласы, Қ. Сәтбаев көшесі, 2.
Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті
Тел.: (87172) 709-500 (ішкі 31-413)

Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінің
баспасында басылды